Autor Guste Santini
Četvrtak, 03 Ožujak 2011 16:47

Koncentracija i centralizacija kapitala implicitne su karakteristike kapitalizma. Konačno, cilj svakog poduzetnika je da hvali tržišnu utakmicu, s jedne strane, i, s druge strane, želi postati lider što je samo eufemizam za monopolni položaj. Očito su neke tvrtke, trgovački lanci (sic!), dosegle razinu kada posebnu pažnju valja pridati rastu u odnosu na učinkovitost. To je filozofija Galbraithove tehnostrukture. Ono što je važno jest kako i uz čiju će se pomoć „okruniti“ novi lider na ovim prostorima. Slvenski Mercator dio je eurozone i „prilagođen“ uvjetima tržišta na kojem vlada tvrdo budžetsko ograničenje. Agrokor djeluje u uvjetima apreciranog tečaja kune što bi sugeriralo politiku uvoza. Međutim, Agrokor varši značajne napore u pravcu dinamiziranja proizvodnje. Srpska Delta je ozbiljan konkurent kako Mercatoru tako i Agrokoru.

Predsjednik Uprave Mercatora **Žiga Debeljak** danas je izjavio da još uvijek čeka odgovor Agrokora o iskazanoj namjeri slovenskog trgovačkog lanca da preuzme Konzum. Naš bi narod rekao „ljuta trava na ljutu ranu“. Tako Žiga Debeljak, kapitalističkom retorikom, očekuje odgovor Ivice Todorića da razmotri Mercatorovu ponudu. Ništa čudno rekli bi ekonomski analitičari. Jedan je lovac, a drugi lovina. Potom lovina postaje lovac. Takva je logika kapitalističkog sustava. Najznačajniji dio rasta multinacionalnih korporacija odvijao se po formuli „velika riba jede malu ribu“. Međutim, nije nepoznato da mala riba ponekad pojede veliku ribu. Učinkovitost je učinkovitost!

Slovenija, od političara do sindikata, se je digla na noge. Očito je interes Agrokora uzbudio duhove. Poslije Atlantik grupe sada dolazi Agrokor pa se slovenci s pravom pitaju gdje je kraj. S obje strane Sutle smatraju da je manje bolno ako nacionalnog igrača kupi neko treći. To se lakše podnosi. Puno je teže kada susjed postane vlasnik nacionalne poslovne perjanice kao što je to Mercator, odnosno Konzum.

Dodatno tenzije povećava izjava gospodina Žiga Debeljaka da bi strateški savez bio dobrodošao jer bi se Mercator specijalizirao za trgovinu, a Agrokor za proizvodnju. Na prvi pogled zvuči odlično ali samo na prvi pogled. Iskustvo zadnjih dvadeset godina nam pokazuje da trgovački i financijski kanali – trgovački lanci i poslovne banke – određuju stanje i kretanje realnog sekatora. Inverzija ne vrijedi. Mesna industrija u Vrbovcu to jasno pokazuje.

Tako poslovne ponude od strane Agrokora i Mercatora „otvaraju novi sukob“ tek što su se političke tenzije više manje smirile. Naime, razvoj tako značajnih tvrtki kao što su Mercator i Agrokor u tako malim zemljama kao što je to Slovenija i Hrvatska ima širi društveni značaj i svođenje njihove uloge na gospodarski aspekt znači nedopustivo pojednostavljenje. Upravo razvoj Agrokora pokazuje kako brzorastuća tvrtka mora upravljati procesima i to kako na strateškoj tako i na operativnoj razini. Kamo sreće da su se dosadašnje vlade u Hrvatskoj više ugledale – opnašale – pristup Agrokora. Interakcija Mercatora i slovenske vlasti bila je razumnija. To sam na ovim stranicama više puta isticao.

Sve u svemu u priču će se, ma koliko mi šutjeli o tome, uključiti, izravno i neizravno, slovaenska i hrvatska javnost. Ni vlade obiju zemalja neće ostati po strani. Ukoliko Mercator kupi Konzum kupio je hrvatskko tržište. Ukoliko, pak, Agrokor uđe u vlasničku strukturu Mercatora samo je pitanje dana kada će postati dominantni vlasnik. Slovenija i Hrvatska tako mogu bitno umanjiti svoje razvojne šanse ukoliko „ona druga strana“ iz ove „igre“ izađe kao kupac, pobjednik. Kako u tržišnom nadmetanju nema primirja već samo kapitulacija pitanje je tko će biti pobjednik a tko će biti poražen. Prema tome, ne radi se tek o kupnji ili prodaji tvrtke već se radi o mogućem tektonskom poremećaju.

Bez obzira na pobjednika Delta s posebnom pažnjom prati i mora pratiti događanja na relaciji Mercator – Agrokor, odnosno Slovenija - Hrvatska. Tko god bude pobjednik postati će opasan takmac Delti. Bez obzira koliko bila snažna, Delta će imati znatnih problema da preuzme pobjednika postojećg „sukoba“. Ni Srbija neće „sjediti sklopljenih ruku“. Drugo je pak pitanje koliko će moći pomoći Delti.